

Miljödepartementet
Att: Conny Hägg
103 33 Stockholm

M2007/3125/Mk

Kontrollstation 2008 - Den svenska klimatstrategins utveckling

Skogsindustrierna har getts tillfälle att lämna synpunkter på Energimyndighetens och Naturvårdsverkets rapport "Den svenska klimatstrategins utveckling". Vi stöder de synpunkter som lämnas in av samarbetsorganet SKGS. Utöver detta har vi följande för skogsindustrin mer specifika synpunkter.

Skogsindustrins bidrag i klimatfrågan

Skogsindustrin är beroende av en god tillgång på energi till konkurrenskraftiga priser till sina processer. Skogsindustrin är den industrigren som använder mest förnyelsebar energi av alla industrinäringar i Sverige, ca 85 % av skogsindustrins interna energiförbrukning är baserad på förnyelsebara bränslen. Sedan början av 1970-talet har massa- och pappersindustrins oljeförbrukning minskat med nästan 80 procent – samtidigt som produktionen av massa och papper fördubblats.

Drygt 20 % av vår elförbrukning genereras redan idag internt och en färsk enkät bland medlemsföretagen visar att man planerar att öka den egengenererade mottryckskraften med ca 1,5 TWh eller knappt 30 % fram till 2015.

Skogsindustrins utsläpp av fossil koldioxid har minskat med 20 % de senaste fyra åren, samtidigt som massa- och pappersproduktionen ökat. Skogsindustrin släpper idag ut ca 1,8 Mton fossil CO₂, det vill säga ca 3 % av Sveriges totala fossila koldioxidutsläpp.

Skogsindustrin kan med rätt styrmedel, genom sin kompetens, tradition och industristruktur väsentligt bidra till att målen om ökad produktion av förnybar energi uppfylls och därmed vara en viktig del av lösningen på klimatfrågan.

Framtida energiförsörjning

Energi- och klimatpolitiken i Sverige är inriktad mot en ökad användning av förnyelsebara bränslen, både inom energi- och transportsektorn. Den ökande användningen av biobränsle för el- och värmeproduktion har varit kraftig de senaste åren, starkt bidragande orsaker har varit styrmedel som koldioxidskatter och elcertifikatssystem. I kombination med EUs mål att öka andelen förnyelsebar energiproduktion till 20 % och biodrivmedel till 10 % till år 2020 kommer detta resultera i en stor konkurrens om skogsråvaran. För att inte riskera att hamna i en bristsituation måste vi öka såväl uttag som produktion av skogsbiomassa.

Skogsindustrierna har låtit en extern konsult (JJ Forestry) studera potentialen för

utökat uttag av biomassa från skogen. Idag är uttaget av GROT (Grenar och Toppar) från skogen ca 7 TWh. Resultatet av studien är att uttaget kan drygt fördubblas till totalt 15 TWh. Dessutom kan man, genom att tillvarata andra avverknings- och gallringsrester, främst stubbar, utvinna ytterligare 12 TWh. Totalt bedöms uttaget av avverkningsrester och stubbar från skogen kunna öka med 20 TWh/år. Stora delar av detta tillskott är redan idag in-tecknat för planerade produktionsökningar i kraftvärmeverk. På lite längre sikt, 10-60 år, bedömer Skogsutredningen att skogsproduktionen kan öka med 25-50%. Detta ökar råvaran såväl till skogsindustriproduktion som till energiproduktion. Den ökade skogsproduktionen kan ske med en bibehållen balans mellan produktion och miljö, genom att i skogsbruket fokusera på tillväxthöjande åtgärder som att beskoga nedlagd jordbruksmark, använda bästa möjliga skogsodlingsmaterial, gödsla skogen, rensa gamla dikessystem, begränsa viltskadorna samt genom att använda främmande trädslag.

Det är angeläget att åtgärder vidtas så att tillväxt av biomassa samt utbud och efterfrågan på biobränsle utvecklas i balans. Styrmedlen skall inte utformas så att energisektorns betalningsförmåga för biomassa ökar, utan direkt styra mot ökad produktion av biomassa.

Skogsindustrierna verkar för att torv från redan utdikade områden ska jämföras med förnyelsebart bränsle. Här bör Sverige göra gemensam sak med Finland i att föra fram frågan inom EU och på internationell nivå (IPCC). Torv är ett inhemskt, långsamt förnyelsebart bränsle som vid samförbränning med trädbränslen hjälper till att minimera problem med aska i pannorna, torven är redan idag berättigad till el-certifikat.

För minimal inverkan på klimatet är det viktigt att energiproduktionen är koldioxidfri, inte nödvändigtvis förnyelsebar. Skogsindustrierna delar därför rapportens uppfattning att stor potential för ökad icke-fossil, elproduktion finns i såväl vatten- och vind- som kärnkraft.

Styrmedel

Skogsindustrin verkar på en global marknad och i en global konkurrens. En ökad kostnad för styrmedel, i detta fall handel med utsläppsrätter, gör att de svenska företagens konkurrenskraft minskar. EUs handelssystem är ett steg i rätt riktning för att minska utsläppen av CO₂ men, för att bibehålla industrins konkurrenskraft förespråkar vi ett världsomspännande handelssystem.

I rapporten föreslås att en ökad andel av tilldelningen i EUs handelssystem ska ske genom auktion. Detta kan fungera som tilldelningsprincip för de sektorer där kostnaderna kan övervältras på kunderna, t ex el- och värmeproduktion, men det fungerar inte på industrisektorn. Skogsindustrierna förespråkar därför en fri tilldelning av utsläppsrätter för industrisektorn.

Det finns två metoder för gratis tilldelning, Grandfathering (baserat på historiska utsläpp) och Benchmarking (baserat på harmoniserade riktvärden). För att ett system med riktvärden ska fungera krävs få och väl genomtänkta riktvärden. Skogsindustrin har flera olika produktionsprocesser med vitt skild energiintensitet för att producera olika produkter. Detta gör det svårt att skapa ett konkurrensneutralt system, om samtidigt antalet riktvärden skall minimeras. Skogsindustrierna förespråkar därför en fortsatt fri tilldelning av utsläppsrätter till industrisektorn, baserad på tidigare utsläpp. För att kunna tillgodose den svenska industrins intressen och därigenom säkra landets tillväxt är det viktigt att tilldelningen sker på nationell nivå.

Den svenska regeringen har både lämnat in och dragit tillbaka en statsstödsanmälan till EG-kommissionen om möjligheten att ta bort CO₂-skatten för de anläggningar som omfattas av EUs handelssystem. Vi stöder rapportens ansats att CO₂-skatten inte har lett till någon betydande styrning av utsläppen inom den handlande sektorn och kräver därför att den tas bort.

PFE är ett väl fungerande instrument för energieffektiviseringar. Skogsindustrin har redan anmält el-effektiviseringar om ca 0,5 TWh/år fram till 2010. Vi välkomnar därför förslaget att utvidga PFE till att omfatta även bränslen.

Skogssänkan

Rapporten redovisar i avsnitt 6.2, figur 16 en dramatisk minskning av nettoupptaget av CO₂ till följd av markanvändning och skogsbruk mellan år 2003 och 2004. Detta förklaras i rapporten av en ökad skogsavverkning och av stormen Gudrun. Skogsindustrierna har låtit en extern konsult (JJ Forestry) titta närmare på Delrapport 1 i Energimyndighetens och Naturvårdsverkets underlag till Kontrollstation 2008. Konsultstudien visar att man för år 2010 gjort en schablonmässig reduktion av kolupptaget pga. stormen 2005, som uppgår till 8,9 milj CO₂-ekv per år. Siffran skall multipliceras med fem för att få totaleffekten över femårsperioden. Även om man adderar effekterna av Per, skulle det innebära att ca hälften av stormvolymerna antas leda till ökade nettoemissioner, vilket torde vara en alltför hög andel.

Man kan även på goda grunder anta att det i underlaget till kontrollstation 2008 redovisade upptaget av CO₂ i levande biomassa underskattats, eftersom den under senare år i Sverige uppmätta ökningen av skogstillväxten inte satt några spår i beräkningarna. Medeltillväxten 2001-2005 är enligt riksskogstaxeringen 114 miljoner m³sk/år, de två senaste åren har den passerat 120 miljoner m³sk/år. När man, som i underlaget till kontrollstation 2008, använder sig av prognoser gjorda med HUGIN-systemet får man en tillväxt under den första 10-årsperioden runt 110 miljoner m³sk vilket är ca 10 miljoner m³sk lägre än den redan idag faktiskt uppmätta nivån.

Bilden av ett skogsbruk där upptaget av koldioxid nästan balanseras av emissionerna från dikade marker, ungskogar och hyggen är som ovan beskrivet

alltså inte korrekt. Istället för att redovisa ett nettoupptag enligt LULUCF strax över noll borde man kunna redovisa ett nettoupptag omkring 15 miljoner CO₂-ekv. per år.

Transporter

Vi stöder rapportens förslag att tullen på etanol måste tas bort för att underlätta introduktion och användande av förnybara fordonsbränslen.

Skogsindustrierna har låtit utreda möjligheterna till framtida fordonsbränslen från skogsråvara med fokus på andra generationens biobränsle. Utredningen visar att det återstår mycket forsknings- och utvecklingsarbete innan kommersiella processer är framme. Den realistiska potentialen för produktion av biodrivmedel från skogsråvara bedöms till år 2020 till ca 9 TWh/år vilket motsvarar ca 20 TWh/år skogsbränsle. Vår uppfattning är också, som vi tidigare angivit, att tillgången på skogsbränslen är begränsad och inte kommer att vara tillräcklig för både kraft, värme och fordonsbränslen. Det är mest resurseffektivt att nyttja skogsbränslen för värme- och kraftproduktion. Biodrivmedel är bara intressant om det finns överskott av skogsbränsleråvara eller om drivmedlet görs av massabrukens restprodukter. Forskning och utveckling kring andra och tredje generationens biodrivmedel är en förutsättning för att göra framställningen kostnads- och resurseffektiv. Sverige bör därför inte sätta högre mål för biodrivmedel än EU redan gjort. Att införa styrmedel för ökad användning av biodrivmedel i detta skede skulle göra att råvarupriserna för massa- och pappersindustrin skulle skjuta i höjden.

Vi stöder uppfattningen att det behövs ytterligare studier och analyser innan vägtransporter kan inkluderas i EUs handelssystem. Vi vill också lyfta fram två åtgärder som berör skogsindustrin och som skulle medverka till att minska utsläppen av fossil koldioxid från transportsektorn. Skogsindustrins timmer- och massavedstransporter på järnväg skulle kunna effektiviseras genom att nya vagnar tas fram samt att infrastrukturen samtidigt byggs ut för längre och tyngre tåg. Bruttovikten på lastbilar avsedda för timmer och massavedstransporter skulle också kunna höjas från nuvarande 60 till 80 ton.

Det bör framhållas att styrmedel som inriktas på att minska transportarbetet på väg, exempelvis km-skatter och ökad dieselskatt omöjliggör i stora delar av landet transporter av förnybart material och grön energi, vilka är mycket känsliga för transportkostnader. Skogsindustrin utnyttjar järnvägen för råvarutransporter överallt där det är tekniskt möjligt och ekonomiskt riktigt. Men det är viktigt att komma ihåg att även då järnvägen utnyttjas måste virket först köras fram med bil från skogen till terminal eller järnvägsstation. Transportsträckan på järnväg måste därför vara så lång att omlastning och terminalhantering är ekonomiskt försvarbart.

Vi stöder därför istället rapportens förslag att Sverige ska prioritera det EU-gemensamma arbetet med att utveckla en jämförbar mätmetod för bränsleförbrukningen hos tunga fordon och arbetsmaskiner. Det är först när en sådan jämförelse kan göras som industrin har möjligheten att minska sina transportrelaterade koldioxidutsläpp genom att använda bästa möjliga teknik.

Forskning och Utveckling

Vi delar rapportens uppfattning att statens och näringslivets satsningar på forskning och utveckling av ny teknik är mycket viktiga för framtida klimatstrategi. Skogsindustrin satsar redan idag på att utöka resurseffektiviteten i dess processer genom utveckling av bioraffinering och energikombinat. De tekniska lösningarna utvecklas i samarbete med andra industrigrenar och med bidrag från staten.

Skogsindustrin satsar också utvecklingsprojekt för energieffektiviseringar. Energimyndigheten har tillsammans med ett Holmen finansierat utvecklingsprojekt kopplade till termomekanisk massaframställning. Projekten som resulterat i byggandet av en fullskalig demonstrationsanläggning har bidragit till att identifiera en potential att halvera elanvändningen i raffineringsteget. Beräknat på dagens produktion av mekanisk massa i Sverige kan detta på sikt spara 1,5 TWh el per år.

Den svenska klimatstrategin

Skogsindustrierna anser att det är den globala utsläppsreduktionen som är viktig för att minska växthuseffekten och vi anser därför att reduktionerna ska göras där de är mest kostnadseffektiva. Vi ställer oss därför bakom rapportens förslag att ca 20 % av Sveriges utsläppsreduktion ska redovisas som utsläppsreduktionsenheter från projekt i andra länder med tillägget att vi inte ser någon anledning till en övre gräns.

Stockholm den 27 september 2007

SKOGSINDUSTRIERNA

Marie S. Arwidson
Verkställande direktör